

Katedra ruského a francouzského jazyka
Pedagogická fakulta
Západočeské univerzity v Plzni
Jungmannova 1
306 19 Plzeň
tel. 377 63 6171

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce : bakalářská
Posudek : vedoucího
Práci hodnotil(a): Mgr. Jiřina Svobodová, CSc.
Práci předložil(a): **Nikola Gulázsiová**
Ruský jazyk se zaměřením na vzdělávání
Název práce: **Synonymie a vyjádření záporných povahových vlastností**

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Autorka si stanovila za stěžejní cíl demonstrovat důležitost práce se synonymickými a výkladovými slovníky ruského jazyka a za jejich pomoci nastínit možnosti vyjádření různých odstínů na základě kontextu uměleckého textu různých synonymických významů. Jak v úvodu uvádí, na příkladech chce prokázat nejen různé významové zabarvení lexému a možnosti jejich záměny slovy podobného významu, ale naopak se chce pokusit ukázat na příkladech, kdy tato záměna synonymem možná není.

Konstatujeme, že autorka cíl splnila jak v teoretické části, tak i provedením analýzy různých útvarů uměleckého textu (povídka, bajky).

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Hodnocená práce má dvě stěžejní kapitoly. Teoretická část je členěna na podkapitoly a je věnována vysvětlení základních pojmů jako jsou: vznik, charakteristika, klasifikace synonym a jejich použití v jazyce a v uměleckém textu. Výklad pojmů autorka stručně argumentuje, uvádí odpovídající příklady. Pozornost věnuje porovnání různých synonymických slovníků a možnostem práce s nimi. **Za pozitivum považujeme snahu porovnat synonymické slovníky, stejně tak i činění závěrů ke každému tvrzení.**

Do druhé kapitoly je začleněna část věnovaná vysvětlení pojmu charakter člověka. Autorka se opírá o myšlenky a tvrzení autora A.Reposs, zabývající se vztahem fyzionomie a temperamentu, které jsou považovány za určující rysy charakteru.

Druhá kapitola má praktické zaměření. Autorka se zabývá především synonymy se zápornou konotací, využívá k tomu opozice záporného a kladného významu. Příklady synonym vybírá z povídky „Куртка Фермана Леже“ autora S.Dovlatova a charakterizuje je především s pomocí synonymických slovníků. Posuzuje vybrané lexémy tak, že pracuje se synonymickými slovníky, k výrazu vždy uvádí překlad do češtiny a příp. jeho význam podle výkladového slovníku. Analyzuje např. slova пьющий, нервный, вспыльчивый, резкий, инфантильный, злой, грязный aj. Ke každému analyzovanému výrazu činí závěry – shrnuje hlavní a přenesené významy, hodnotí je z hlediska stylistického a výběrově se pokouší o porovnání s češtinou. Rozhodující vliv

kontextu spatřuje např. při hodnocení lexému смелый, kdy dochází k změně kladné konotace na zápornou. Výběrově uvádí rovněž konkrétní projevy synonymie v češtině.

Odras záporných charakteristik poté zkoumá na příkladech typických charakterových vlastností zvířat v bajkách I.Krylova. Rozbor provádí obdobným způsobem jako v předešlé části, opět se snaží shrnout podstatné v dílčích závěrech.

Překlad analyzovaných výrazů je místy poněkud zjednodušený, z toho se potom může odvíjet i částečně nepřesně zformulovaná charakteristika lexémů, zvláště bereme-li v úvahu konkrétní kontext. Pro ilustraci uvedme alespoň příklad překladu výrazu дикий. K tomuto slovu je uváděn autorkou výklad podle slovníku K.D.Ušakova., který je v podstatě shodný s výkladem v jiných výkladových slovnících (Ožegov). S výkladem příliš nekoresponduje zjednodušený překlad „mrzout“, uváděný autorkou na s.39. Nahlédneme-li do překladového rusko-českého slovníku L.Kopeckého (s.205), nalézáme mnohem více: 1. divoch (běžně); přenes. barbar, křovák (nevzdělanec, hrubý člověk); 2. divous, morous (podivínský, ostýchavý člověk. „mrzout“. Podle uvedeného kontextu (s.36) se jeví jako vhodnější použít v překladu spíše výraz „nevzdělanec“ než „mrzout“.

Obdobné výhrady lze mít ke zjednodušenému překladu nebo lépe řečeno ke zvolenému spojení adjektiva ущербный; autorka uvádí překlad „vadný (charakter)“ (s.37). ... K ruskému výkladu nalézáme odkaz na internetový zdroj a synonyma плохой, неполноценный, бракованный, дефектный. Podíváme-li se opět do překladového slovníku L.Kopeckého, najdeme následující: ущербный (луна, месяц) ubývající (měsíc); dále pak přenesené významy: vadný, defektní, neúplný, neplnohodnotný, neplnohodnotný; ущербное развитие – defektní rozvoj (456).

Hodnotíme-li práci jako celek, potom považujeme za podstatné, že autorka prokazuje schopnost pracovat s vybranou slovní zásobou na základě slovníků, odhaluje rovněž i určitý posun ve významu lexémů na základě kontextu (např. сумасшедший, грязный, s.41-42).

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Posuzovaná bakalářská práce je psána rusky. Jazykový projev je na dobré úrovni, místy nalézáme jazykové neobratnosti především stylistického charakteru, např. s.23 (Опять как в предыдущем словаре, так и здесь слова в скобках указываются слова, без которых не имеет выражение смысл); s.28 (конец 1. odstavce – Удобные слова в наш текст... Эти слова мы контролировали в толковых словарях. Слова мы всегда анализировали в больше словарях). Ojedíněle se vyskytují chyby typu: не совсем я соглашаюсь с толкованием терминами остальных отмеченных слов (13); Раньше чем мы перейти .. (25); překlepy: различий (s.13, předposlední řádek); художественном тексте (s.18, druhý řádek shora); Мы также обогатили эту часть о переводы синоним, объяснения и примеры (62) aj.

Autorka uvádí odkazy na použitou literaturu, členění do kapitol a podkapitol je přehledné a logické; rovněž po formální stránce je práce zpracována pečlivě. Škoda, že autorka opomněla uvést v seznamu použité literatury publikaci, která pro ni bezpochyby byla inspirací a zdrojem zajímavých postřehů a myšlenek (A.Reposs):

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Autorka prokázala orientaci v teoretické literatuře a úspěšně se vyrovnala s teoretickým posouzením zkoumaném problematiku. Zvolený způsob praktického posouzení synonymických lexémů dodržuje v průběhu zpracování celé bakalářské práce. Za silné stránky považujeme logické propojení teoretické a praktické části, logické dílčí závěry ke každému zkoumanému lexému.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

1. Kritéria a způsob výběru publikací určených k rozboru
2. Kritéria sestavení slovníčku, výběr lexémů

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA: **v ý b o r n ě**

Datum: 16.05.2012

Podpis:
Mgr. Jiřina Svobodová, CSc.